

2023-09-20

SYNPUNKTER

Dnr: MSN 2023-122, KFKS-2023-00838

Synpunkter över miljökonsekvensbeskrivning för järnvägsplan - Saltsjöbanans upphöjning

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden överlämnar följande synpunkter till Kommunstyrelsen, angående miljökonsekvensbeskrivning för järnvägsplan för Saltsjöbanans upphöjning.

Riksintressen och strandskydd

Nämnden delar bedömningen i miljökonsekvensbeskrivningen, att upphöjningen inte innebär någon negativ påverkan för riksintressen eller strandskydd.

Buller och vibrationer

Miljökonsekvensbeskrivningen presenterar att upphöjningen medför ökad utbredning av buller på grund av att bullerkällan kommer högre upp. Det är därför nödvändigt med åtgärder för att begränsa bullret.

I järnvägsplanens bullerutredning beskrivs två alternativa åtgärder: Alternativ 1 omfattar isolering och vibrationsdämpare för att motverka ljud från rälsen. I anslutning till växeln, där vibrationsdämpare inte kan installeras, föreslås en lokal bullerskärm. Alternativ 1 bedöms sänka bullernivån jämfört med dagens dragning av järnvägen, med några undantag. Några fastigheter kommer att behöva utredas närmare, för att kontrollera om det behövs komplettering med fastighetsnära åtgärder. Alternativ 2 beskriver åtgärd enligt alternativ 1, samt spårnära bullerskärmar. Även i det alternativet behöver fastighetsnära åtgärder utredas. Miljökonsekvensbeskrivningens slutsats är att alternativ 1, i kombination med fastighetsnära åtgärder vid behov, räcker för att hålla bullerpåverkan av upphöjningen på minimal nivå.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden noterar att bullerutredningen inte tar hänsyn till kommunens strukturplan och förberedelser för nya detaljplaner i närheten av Saltsjöbanan. Med åtgärdsalternativ 1 kommer bullernivåerna att vara fortsatt höga nära korsningen Värmdövägen/Alphyddevägen samt vid korsningen Simbagatan/Planiavägen. På dessa platser kan buller påverka möjligheten att detaljplanera för bostäder. Åtgärdsalternativ 2 skulle innebära en avsevärd sänkning av bullernivåerna vilket ökar möjligheten att detaljplanera för bostäder, även om fastighetsnära åtgärder kan behöva

utredas även då. Nämnden saknar en närmare värdering av alternativ 1 och 2, som skulle belysa vad som uppnås och till vilken kostnad. Om alternativ 2 behövs för att möjliggöra detaljplaner i närområdet så bör det alternativet prioriteras och utredas närmare.

Dagvatten

Upphöjningen kommer att innebära mer hårdgjord yta och snabbare avrinning. Eftersom nuvarande dagvattennät inte är dimensionerat för att klara det, och området nedströms järnvägsplanen har risk för översvämning, så behövs åtgärder för att fördröja och omhänderta dagvatten. De alternativ som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen belyser i första hand hur vatten ska avledas och fördröjas i tillräcklig omfattning. Upphöjningen av Saltsjöbanan har dessutom målet att skapa förutsättningar för en effektivare dagvattenhantering för flera stadsutvecklingsprojekt i Sickla.

Beträffande rening av dagvatten så beskrivs alternativen rörmagasin och makadammagasin. I båda fallen beskrivs rening genom att partiklar avskiljs i makadam. Nämnden delar bedömningen att upphöjningen inte ökar belastningen av partikelbundna föroreningar, men saknar en jämförelse mellan systemen och ett val mellan systemen. För att förtydliga detta behövs en jämförelse mellan anläggningarnas reningsgrad, skötsel, underhåll, kostnad och eventuell miljöpåverkan samt hur möjliga de är att genomföra.

Markmiljö och masshantering

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden delar slutsatsen att upphöjningen innebär en netto-sanering och att risken för spridning och exponering av föroreningar kan hållas minimal med varsam masshantering. Nämnden vill dock lyfta att planen att schakta bort alla massor där finfraktionen innehåller halter över riktvärdena för mindre känslig markanvändning (MKM) är baserad på en grov riskbedömning, som kan innebära en viss översanering. Det innebär visserligen att risken för att massor hanteras fel i framtiden minskar avsevärt, men att massor har högre halter än MKN innebär inte automatiskt att de innebär ett problem där de ligger. Om massor har rätt teknisk kvalitet för att nyttjas på plats och man har tagit ställning till att de ligger säkert, så är det bättre resurshushållning att de återanvänds lokalt. Det är dock viktigt att ytligt tillgängliga massor klarar riktvärdena.

Nämnden vill även lyfta att även om masshanteringsplanen inte är nödvändig för järnvägsplanen, så är det viktigt att masshanteringsplanen tas fram i god tid. Tas den fram för sent så finns risken för att projektet försenas på grund av platsutredningar, klagomål med mera. Beroende på vilka massor som hanteras, hur de hanteras och vilka platser som är aktuella, så kan det behövas olika skyddsåtgärder. Några typiska exempel är buller, damm, urlakning, vattenhantering och avfallshantering.

Kulturmiljö, stads- och landskapsbild

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden delar miljökonsekvensbeskrivningens bedömning att planförslaget innebär positiva konsekvenser för stadsbilden genom att dagens barriäreffekt tas bort. En viktig bakgrund till upphöjningen av Saltsjöbanan dessutom att också skapa förutsättningar för en bättre infrastruktur för flera stadsutvecklingsprojekt i Sickla. Upphöjningen innebär dock att siktlinjerna mellan Sickla, Alphyddan och Finntorp kan förändras. Nämnden vill också lyfta fram vikten av att utformningen av byggnadsverket ses som en helhet tillsammans med de anslutande offentliga rummen och gestaltas med utgångspunkten att skapa en attraktiv och levande urban miljö. När det gäller kulturmiljö delar nämnden bedömningen att upphöjningen leder till negativa konsekvenser främst genom att Nacka stationshus flyttas från platsen, men att konsekvenserna som helhet blir måttligt negativa. Miljökonsekvensbeskrivningen föreslår inga skyddsåtgärder avseende kulturmiljö.

Järnvägsplan i förhållande till områdets utveckling

Nämnden vill påminna om nödvändigheten av att järnvägsplanen inte bara ska fungera för dagens markanvändning utan att hänsyn också måste tas till kommunens mål för området som helhet bl.a. till sannolik kommande bebyggelse i närområdet.